

Harrisburg eta Detroit, bi udalerri erraustegiak kiebrara eramanean

Pello Zubiria Kamino
@pellozubiria

AEBetako hiri handietako alkateek erabaki dute zaborrak erraustetik lortutako energia ez dela berriztagarria. Erraustegiak aspalditik ezagutzen baitituzte AEBetan, udal agintariak ohartuak dira labe erraldoiok zaborrekin batera herritarren zergak ere kiskaltzen dituztela urte luzeetarako, ondorengoei utziz kutsadura eta eskoriekin batera diru zor itzelak, Harrisburg eta Detroiteko jendeek ondo dakiten moduan.

Ekainean burututako 85. Biltzarrean AEBetako auzapezen elkarteak, 30.000 biztanle baino gehiagoko udaletako alkateak biltzen dituenak, energia berriztagarrien zerrendatik kanpo utzi du hondakinen errausketa.

Donald Trumpek abian jarri duenean Barack Obamaren garaian energia berriztagarrien alde ezarritako neurriak mozteko bidea, AEBetako alkateen elkarteak atera zaio erdira, berresteko 2035erako lortu nahi dutela energia kontsumoaren %100 berriztagarri izatea. Errauste planten lobbya izan da alkateen arteko adostasuna lehertzen saiatu den erakundeetako bat, haserre udalek ez dutelako zaborren errausketa berriztagarritzat jotzen, *Huffington Post*-ek kontatu duenez.

Ekologistak pozarren daude eta erraustegiaren kontrako taldeak ere bai. PFPI Politikaren Gardentasunaren aldeko Elkartasunako Mary Boothek esan du: "Erraustegiek energia ekoizteko plastikoak eta beste material kutsagarriak erre beharra dauzkate eta orduko-megawat bakoitzeko gehiago kutsatzen dute ikatzeko zentralak baino. Errausketa teknologia zikina da eta ez du merezi energia berriztagarritzat har dezaten". Baina horregatik bakarrik egin diote aurre lobbyari hiri handietako alkateek? Ziurrenik erraustegien diru kontuekin eduki duten esperientzia gaiztoak ere izan du zerikusirik. Bat baino gehiago baitira azken hamarkadotan zaborren errausketak hondamen-

dira eramane dituen udalerriak. Harrisburg eta Detroit aipatzen dira, nagusiki.

Pennsylvaniako hiriburu Harrisburg (50.000 biztanle) munduan ezaguna da Three Mile Islandeko zentral nuklearrak 1979an izandako istripu larriagatik. Energia atomikoaren segurtasuna zalantzan jarri zuen istripu hark, Jack Lemon eta Jane Fondaren *Txinako sindromea* filmari ateak ireki zionak, lurrikara eragin zuen munduan. Askok ohar-kabeagoan pasatu zen 2011ko lurrikara, hiria hankaz gora jarri zuena: urriaren kiebrea deklaratu zuen alkateak udalaren zorrei eta hartzekodunen presioari eusteko epaileen laguntza eskatzeko.

1972an abian jarria, AEBetako lehenengotako erraustegiak hasieran 15 milioi dolar kostatu behar bazuen laster joan zen garestitzen ia 100 milioitako gastuak eragin arte. 2000 urterako zaharberritu baten beharrean zegoen, Washingtonen agintariak kutsaduragatik ixterik nahi ez bazuten. Udalak arazo larria zeukan, erraustegiak urtetan pila-tutako 100 milioitako zorrei aurre egin eta aldi berean planta zaharberritzeko sosak bildu behar.

Stephen Reed alkatearen zorionerako –hala uste zuen– errausketan negozioa egin nahi zuen Barlow Projects konpainia txikiarekin egin zuen topo. Honen proiektua arazo guztien soluzioa izango zelakoan, 2003an lotu zuten 125 milioiko kreditu berria. Baina kontratistak ez zuten lortzen lana osatzerik eta 2007an erraustegiaren ustiatzea Covanta kon-

painia erraldoiari eman zion udalak, mundu osoan erraustegiak dauzkanari. 2007an 60 milioi dolar gehiagoko maillegua. Badoaz...

2009an galdu zuen alkatetzat Stephen Reedek 30 urtez Harrisburgeko jabe izan ostean. 2012an auzitegiaren aginduz udalaren auditoria eginda, perituek ebatzi zuten legeak baimentzen duena baino askoz gehiago zorpetu zuela Reedek udalerria. 2013an udal berriak onartu behar izan zuen kiebra kudeatzeko Washingtonen agintariak ezarritako neurri paketea, tartean erraustegia saltzea, herritarrei zergak igotzea eta udalaren ondasun haboro saltzea.

Diru errausketa itzela

Alkatetzatik epaitegietara, 2015ean fiskalak erabaki zuen Harrisburgeko eskandaluan erraustegia zela arazo nagusia eta alkate ohia auziperatzea eskatu zuen lapurretara, ustelkeria eta frogen desagerraraztea egotziz. Epaileak delituetako batzuk iraungitatzat jo zituen, ez ordea diru publikoen lapurretarena eta 2017ean Stephen Reed bi urteko espetxe zigorrera kondenatu zuen.

Detroit da erraustegiak hondamendirako eramandako hirietako beste bat. ARGIAk kontatu izan ditu Detroiten maulurrak, autogintzak oparotasunaren zeruetara jasotako Detroit nola erori den langabezia, txirotasun eta miseriaren amildegiraino. Ez da hain ezaguna kiebrara eramane zuten arazoetako bat bere erraustegia izan zela.

Pennsylvaniaiko 'Penn Live' hedabidetik hartutako argazkia 2007koa da: artean Harrisburgeko alkate zen Stephen Reed erraustegia zaharbertitzeko hurrengo kreditua sinatzera doanean, atarian herritar talde bat dauka zain, protestan daramatzaten afixek diotelarik "Ez asmakizun gehiago" eta "Gure dirua erretzen". 2009an alkatetza galdurik, 2017 honetan, urtarilean, epaileek bi urteko espetxe zigorra ezarri diote erraustegiarekin egindako ustelkeria eta lapurretagekin.

1986an eraiki zutenean labe handiak izan behar zuen Detroit biziberritzeko gakoetako bat, orduan puntako teknologiatzat zeukatenak enpresa berri ugari erakarri behar omen zituelako errestand. Evergreen elkarte ekologistako ekin-tzaileek ez zuten lortu beren protestekin geldiarazterik munduko erraustegirik handienetakoa.

Laster ikusi zen energia garbiarena gezurra zela. Hasteko, kiratsa, hasieran bezala oraindik gaur ere kexu askoren iturri dena, *The Guardian* bezalako egunkariak ere kontatua dutena. Baina herritarrek haserrarazten dituen usain txarraz gain, kutsadura larri baten iturri ere da: nitrogeno oxidoa, dioxido sulfurikoa, karbono monoxidoa, beruna... Michigan estatuko kutsatzaile nagusietakoa bilakatu zen erraustegia. Herritarren eta batez ere haurren artean uga-

ritzen ari ziren gaixotasunen albisteak zabaldu ziren. Michiganeko Ingurumen Babeserako Agentziak espedienteak ireki dizkio Detroit Renewable Energy konpainiari.

Eufemismoak erruz baitarabiltza industriarik kutsatzaileenak, konpainiaren filialak deitzen dira Detroit Thermal, Detroit Renewable Power, Detroit Renewable Cooling... Denak dira mundu osoan zabalduetako Atlas Holdings konpainiaren adar. Konplexurik gabe aldarrikatzen du kiebra jotako enpresetan inbertitzea dela bere negozioa.

Baina kutsaduraz gain, erraustegia bihurtu zen Detroiteko udalaren finantzen zulo estali ezina. Sekula ez du sortu agindutako etekinik, ez hasieran eta ez gero ere. Ireki eta berehala, 1991n, inbertsore pribatuei saldu behar izan zien udalak, baina dagoeneko munizipala

ez izan arren herritarrek jarraitu behar izan zuten haren zorraren bonoak ordaintzen. Denetara, Detroit Zero Waste elkartearen kalkuluetan, detroitarrak 1.200 milioi dolar pagatu dituzte.

Detroiteko erraustegiaren arazoetako bat da handiegia dela. Horregatik Detroiten erre beharra dauka beste hirietatik ekarritako zaborra martxan jarraitu ahal izateko. Zorrak iraun zuen azken urteetan –ordainketak 2009an amaitu ziren– kanpotik hondakinak zekartzateneke tonako 13 dolar pagatzen zuten, baina Detroiteko herritarrena tonako 150 dolarretan ateratzen zen.

Ez da harritzekoa AEBetako alkateen elkarteak ez onartzea errausketa energia berriztagarrien artean. Bizkaiak daukan zorrak eta Gipuzkoak oraintxe bereganatu dituenak zein amildegitarera eramaten duten ondo ikasia dute. ■

50 urtez elkarrekin

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

